

15. 11. 2000

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K obecným otázkám ochrany osobnosti fyzických osob

Předmětem osobnostního práva je osobnost člověka, kterou lze posuzovat a zkoumat ze dvou základních hledisek. Jednak z hlediska biologického a jednak z hlediska společenského a tedy i právního

K obecným otázkám ochrany osobnosti fyzických osob

1. Vztah základních lidských práv a všeobecného osobnostního práva

Předmětem osobnostního práva je osobnost člověka, kterou lze posuzovat a zkoumat ze dvou základních hledisek. Jednak z hlediska biologického a jednak z hlediska společenského a tedy i právního. Tyto dvě hlediska se však ve skutečnosti prolínají a vzájemně ovlivňují. Už počtem se nasciturus, jako biologický organismus, dostává v případě, že se narodí později živý člověk, do společenských a právních vztahů. Právní vztah je třeba považovat za jakýsi subsystem vztahů společenských. Narozením člověka se vzájemný vztah společenského a biologického hlediska stává mnohem zřetelnějším, neboť postupným biologickým vývojem se člověk dostává stále šířeji do nejrůznějších společenských vztahů. Jak bude uvedeno dále, člověk ani po své biologické smrti není zcela vytěsněn ze vztahů společenských a právních a to přesto, že už nevystupuje v roli subjektu práv a povinností. 1) Z uvedeného vyplývá, že rozsah „života společenského“ je širší, než rozsah „života biologického“. Narození člověka z hlediska společenského a zejména právního je primární a předchází narození člověka z hlediska biologického a dále smrt biologická předchází smrti společenské a právní.

Zvláštním projevem společenského života a společenské subjektivity člověka ve státně organizované společnosti je jeho „život právní“ a s ním spjata právní subjektivita, která tvoří předpoklad účasti fyzické osoby v nejrůznějších právních vztazích a tedy i v právních vztazích, které vymezují a chrání osobnost člověka, resp. fyzické osoby. Základním kritériem pro rozdělení osobnostních práv a práv na jejich ochranu je vztah člověka, resp. fyzické osoby k jiným subjektům práva.. Tento vztah může být jednak vztahem ke státu, jako subjektu mocensky nadřazenému a jednak ve vztahu k ostatním subjektům práva, které jsou stejně mocensky podřízeny státu jako je on sám, tj. ve vztahu k ostatním fyzickým a právníkům osobám odlišným od státu.

V důsledku nutnosti uspokojení svých lidských potřeb a z nutnosti svého dalšího rozvoje jak z hlediska historického, tak z hlediska konkrétního lidského subjektu, vstupuje člověk do nejrůznějších společenských a právních vztahů. Toto uspokojování lidských potřeb, které se projevuje nakládáním s lidskými a společenskými hodnotami, je v rámci státu určováno a limitováno mimo jiné právním řádem konkrétního státu. Jestliže jde o uspokojování základních, pro život nezbytných a důležitých potřeb hmotné nebo i nehmotné povahy, hovoříme v této souvislosti o tzv. základních lidských právech. 2) Tento soubor základních lidských práv není a ani nemůže být, vzhledem k vývoji společnosti a posunech ve stupnicích hodnot neměnný a uzavřený. 3) Souhrn práv a povinností člověka v daný okamžik ve společnosti tvoří jeho sociální, resp. právní status.

Soubor základních lidských práv byl v průběhu historického vývoje několikrát kodifikován a v nejrůznějších formách vyhlášen. Nejdříve se ochranou lidských práv zabývaly jen dokumenty

vnitrostátní povahy. Vznik právních novodobých vnitrostátních dokumentů zabývajících se lidskými právy souvisí se společenskou realizací přirozenoprávních teorií, zejména s vyhlášením prvních demokratických ústavních dokumentů. Tyto společenské tendence vyústily v ideu základních práv člověka a ochrany jeho důstojnosti, která je základním myšlenkovým zdrojem osobnostních práv a jejich ochrany v současných demokratických právních řádech.

Z uvedených dokumentů to byly např. anglický Bill of Rights (1689), Habeas corpus act (1640, 1679), jímž bylo uloženo, aby každý zatčený byl bez prodlení předveden před soudce, který rozhodne o oprávněnosti zatčení, v Americe to byla hlavně Deklarace nezávislosti (1776) a federální ústava USA (1778), v Evropě měla největší význam francouzská Deklarace práv člověka a občana (1787) vyhlášený katalog přirozených a nezadatelných práv, jako např. právo na rovnost před zákonem, zákaz nezákonných zatčení, zákaz zpětné účinnosti zákonů, presumpce neviny, svobodu přesvědčení, projevu a svobody vlastnictví. Jinou otázkou však je realizace, rozsah a ochrana práv uvedených v těchto dokumentech.. Přesto však tyto dokumenty přispěly k modernímu pojetí vztahu stát - občan a k položení základu práv spjatých s osobností každého občana jako fyzické osoby, tedy i všeobecného osobnostního práva, které se uplatňuje ve vztahu k jiným subjektům práva s rovným právním postavením.

Do mezinárodní oblasti proniká ochrana lidských práv velmi pomalu a to nejdříve ve formě různých smluvních ustanovení o ochraně určitých osob, např. cizích kupců, náboženských nebo etnických skupin, dále ve formě humanitárních předpisů o ochraně raněných a válečných zajatců. Po první světové válce byla v mírových smlouvách zakotvena ochrana národnostních menšin. Významný rozvoj práv člověka nastal po druhé světové válce. Katalog práv člověka je kodifikován v Chartě OSN, ve Všeobecné deklaraci lidských práv (1948), která se však nestala závazným mezinárodně právním dokumentem a dále zejména v „ Paktech lidských práv“ (1966)4 , které však nemají, a ani vzhledem k světonázorové, náboženské a politické roztržitosti ve světě nemůžou mít, efektivní donucovací mechanismus k zajištění deklarovaných práv a svobod. Zdaleka nejdokonalejší a nejefektivnější je dnes mechanismus zajišťující ochranu lidských práv vytvořený Radou Evropy, a to v souvislosti s evropskou Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (1950) a to včetně všech jejich dodatkových protokolů.5)

Vrátíme-li se k vymezení základních lidských práv a doplníme-li , že tato základní práva člověka postupně byla uznávána a kodifikována jednotlivými státy, potom mluvíme o tom, že základní práva člověka ve společnosti se stávají zároveň základními právy občana státu. Práva občana se uskutečňují prostřednictvím tzv. individuálních subjektivních práv, která vznikají na základě jednotlivých právních důvodů upravovaných právními normami. Rozsah těchto individuálních subjektivních práv je u každé fyzické osoby různý, podle toho do jakých právních vztahů fyzická osoba během svého „právního života“ vstupuje. Soubor těchto individuálních subjektivních práv fyzické osoby tvoří její individuální právní status.

Práva občana týkající se sféry jeho osobního života a individuálních svobod jsou v občanském právu konkretizována a realizována úpravou tzv. všeobecného osobnostního práva každého občana jakožto fyzické osoby, tj. úpravou práva fyzické osoby spjatého s hodnotami osobnosti a s jejich všestranným rozvojem. Toto právo každé fyzické osoby se týká nakládání s hodnotami její osobnosti, v její fyzické (tělesné) a psychickomorální jednotě, uskutečňovaného v mezích stanovených právním řádem vůči všem ostatním fyzickým a právníckým osobám s rovným právním postavením.6)

Kromě této soukromoprávní charakteristiky všeobecného osobnostního práva je však třeba dále uvést, že osobnost člověka v její fyzické a psychickomotorické jednotě je chráněna nejen vůči subjektům s rovným právním postavením, kterým může být i stát v určitých právních vztazích vystupující jako právnícká osoba soukromého práva7) , ale také vůči státu jakožto mocenskému

suverénu v konkrétní státně organizované společnosti. Ochrana fyzických a právnických osob před zvůli státu je zajištěna systémem záruk nejen právních, ale i politických, ekonomických atd. Tyto právní záruky jsou jednak hmotněprávní a jednak procesněprávní. Z jiného pohledu mohou být a jsou záruky vnitrostátního a nebo mezinárodního práva, resp. evropského práva. V rámci všeobecného osobnostního práva jako jednotného práva existují dílčí osobnostní práva, která odpovídají jednotlivým hodnotám tvořícím integritu osobnosti fyzické osoby v její fyzické a psychickomorální jednotě,⁸⁾ jejichž charakteristika je obsažena v dalších výkladech.

2. Systematika postavení všeobecného osobnostního práva

Jaká je systematika subjektivních občanských práv a jaké místo v něm zaujímá všeobecné osobnostní právo? Subjektivní občanská práva lze třídit podle jejich předmětu na „subjektivní občanská majetková práva“ a „subjektivní občanská osobnostní práva“. Druhou kategorií, tedy subjektivní občanská osobnostní práva lze dále rozdělit na všeobecné osobnostní právo a zvláštní osobnostní právo. Všeobecné osobnostní právo je spjata s každou fyzickou osobou. Zvláštní osobnostní práva naopak nejsou nerozlučně spjata s každou fyzickou osobou, ale vznikají až projevem zvláštní tvůrčí duševní schopnosti této osoby (právo autorské, právo výkonných umělců atd.). U těchto zvláštních osobnostních práv nelze přehlédnout jejich vztah k majetkovým právům, proto se někdy tato podskupina subjektivních osobnostních práv označuje jako tzv. osobně majetková práva.

Toto rozdělení na práva majetková a nemajetková nelze však ve všech směrech absolutizovat a beze zbytku od sebe oddělovat a to i přes to, že mají v zásadě odlišný právní režim. Práva majetková a nemajetková se ve skutečnosti vzájemně ovlivňují a působení jednoho práva vůči druhému právu může být spojeno s právními následky. Tak např. určitý zásah do majetkového práva fyzické osoby může za jistých okolností vyvolat zásah do nemajetkového práva, resp. všeobecného osobnostního práva této fyzické osoby. Jestliže je tento zásah do nemajetkového práva neoprávněný a je objektivně způsobitelný způsobit, resp. objektivně způsobil, újmu nemajetkového práva má tato dotčená fyzická osoba právo na ochranu svého subjektivního všeobecného osobnostního práva. Otázkou se jeví míra určitosti prvotního zásahu do majetkového práva, tzn. zda jde o oprávněný nebo neoprávněný zásah do majetkového práva. O tom, že neoprávněný zásah do majetkového práva může vyvolat objektivní újmu nemajetkového práva není pochyb. Složitější je v této souvislosti problematika týkající se oprávněného zásahu do majetkového práva a jeho vliv na její všeobecné osobnostní právo. Jinými slovy lze si např. představit případ, kdy legální realizace právní normy, projevující se zásahem do majetkového práva fyzické osoby, může vyvolat újmu nemajetkového charakteru v rámci všeobecného osobnostního práva. Tímto se však značně relativizuje účelnost právní normy takového charakteru a v konkrétních případech je na místě posuzovat její ústavnost a tedy její účinnost a to i v rámci mezinárodních struktur. Nelze však ztotožňovat oprávněnost zásahu do majetkového práva a z toho vyplývající případnou neoprávněnost zásahu do nemajetkového práva.

Ke vzájemnému vztahu všeobecného osobnostního práva a zvláštního osobnostního práva je třeba uvést, že ač tyto práva spadají do jednotného systému občanského práva, jsou tyto práva vůči sobě samostatná a na sobě nezávislá. Z tohoto důvodu mohou být realizována obě práva vedle sebe.

Vzájemný vztah základních ústavních práv občana a všeobecného osobnostního práva je vztahem obecného a zvláštního. Ústavně zakotvená práva mají podstatně větší rozsah i obsah než všeobecné osobnostní právo. Proto jsou také ústavně zakotvená základní práva fyzických osob provedena a konkretizována v dalších zákonných normách a to nejenom v převážně soukromoprávních, ale i převážně v veřejnoprávních (zákonodárství trestní, správní, pracovní atd.). Občanský zákoník ve své části „ochrana osobnosti“ (§11 až §16) konkretizuje a provádí v rámci své působnosti pouze ústavněprávní úpravu práv a svobod, které se týkají sféry osobního života a individuálních svobod fyzických osob.

Úprava všeobecného osobnostního práva není zabezpečena jenom stěžejními §§11 až 16, ale i dalšími ustanoveními občanského zákoníku, jako např. §5- předběžná ochrana provedená orgánem státní správy, §6- svépomoc, §7- ustanovení o způsobilosti k právům a povinnostem fyzické osoby, §127 týkající se sousedského práva, §444 týkající se bolestného a odškodnění za ztížení společenského uplatnění atd..

Tímto je tak vytvořena komplexní občanskoprávní ochrana osobnosti fyzických osob, jakožto součást celkové právní ochrany jejich osobnosti v našem právním řádu. V některých případech je neoprávněný zásah do všeobecného osobnostního práva zároveň zásahem do veřejného zájmu chráněného veřejnoprávní úpravou a tímto se tak občanskoprávní a trestní, resp. správní prostředky ochrany osobnosti doplňují, přičemž jsou na sobě nezávislé. Trestně právní odpovědnost je však založena při neoprávněném zásahu do osobnosti fyzické osoby vždy na principu zavinění. Občanskoprávní prostředky nápravy (mimo náhrady škody) nastupují v případě neoprávněného zásahu do osobnosti fyzické osoby bez zřetele k existenci zavinění původce neoprávněného zásahu. Proto lze uzavřít, že občanskoprávní ochrana osobnosti fyzických osob má univerzálnější rozsah a dosah a tím i širší možnost nápravy, než právní prostředky trestního práva, i když jsou tyto ve svých důsledcích citelnější.⁹⁾

3. Přehled vývoje a prameny všeobecného osobnostního práva v ČR

Po vzniku československého státu bylo tzv. recepčním zákonem č.11/1918 Sb. převzato právo platné na území bývalého Rakouska-Uherska, tzn. zůstal u nás, resp. v českých zemích, v platnosti Všeobecný občanský zákoník z r.1811.10) Na území Slovenska platilo uherské občanské právo, jehož základem bylo hlavně právo obyčejové. Tento stav na území tehdejší Československé republiky je označován jako tzv. právní dualismus. Všeobecný občanský zákoník ve svém § 43 výslovně chránil pouze dílčí osobnostní právo na jméno a to včetně ochrany jména krycího (pseudonym). Podle tohoto ustanovení upírá-li se někomu právo, aby užíval svého jména, nebo je-li poškozen neoprávněným užíváním jeho jména (krycího jména), může žalovati, aby toho bylo zanecháno, a je-li tu zavinění, aby byla škoda nahrazena. Všeobecné osobnostní právo bylo nepřímou chráněno i v rámci úpravy odpovědnosti za škodu a v rámci neplatnosti právních úkonů. Účinnost této dnes již klasické právní normy skončila na našem území účinností československého občanského zákoníku č.141/1950 Sb. , tedy 1.1.1951.

Zákon o právu autorském č. 218/1926 Sb.11) ve svém § 26 chránil dílčí osobnostní právo k dopisům a jiným písemnostem osobní povahy. Tento zákon byl nahrazen autorským zákonem č.115/1953 Sb. Zákony č.141/1950 Sb. a č.115/1953 Sb. upravovaly pouze některá dílčí osobnostní práva, například občanský zákoník ve svém § 22 pouze právo na jméno. Podle tohoto ustanovení je-li někdo zkrácen ve svých právech tím, že někdo jiný neprávem užívá jeho jména, příjmení, názvu nebo krycího jména, může se domáhat, aby od toho bylo upuštěno. Autorský zákon ve svém §§ 95, 96 zase jen upravoval práva na osobní písemnosti a podobiznu. Byla zde tedy zjevná značná roztržitost úpravy osobnostního práva.

Změnu v tomto směru znamenal až občanský zákoník č.40/1964 Sb., který poprvé u nás zakotvil tzv. generální úpravu všeobecného osobnostního práva jako práva jednotného a v jeho rámci úpravu jednotlivých osobnostních práv (tzv.dílčích práv) v komplexním občanskoprávním celku, včetně úpravy prostředků ochrany tohoto práva. Tato úprava vycházela z toho východiska, že „ předmět čs.občanského práva tvoří vedle společenských majetkových vztahů... zároveň společenské osobnostní vztahy, přičemž obojí vztahy jsou ovládány zásadou rovného právního postavení subjektů. “12) Je třeba připomenout, že přes nesporně pozitivní význam tohoto pojetí všeobecného osobnostního práva v občanském zákoníku, měla tato úprava několik aspektů, které z důvodů ne úplně jasné zákonné dikce připouštěly několik různých výkladů. V této době například nebyla

dořešena ještě úplně otázka finančních satisfakcí za nemajetkovou újmu fyzických osob, resp. podle tehdejší zákonné terminologie, občanů.13) Spor o to, zda občanský zákoník umožňuje přiznat finanční satisfakci za nemajetkovou újmu nebo neumožňuje, mohla řešit pouze judikatura14) a mezi teoretiky byl tento spor veden až do přijetí, z pohledu ochrany osobnosti zásadní, novely občanského zákoníku č.87/1990 Sb., která finanční satisfakci výslovně připouští. Proč byla tato novela přijata až v roce 1990 souvisí ve značné míře se společenskopolitickými poměry u nás před a po roce 1989 a z toho vyplývajícího oficiálního nazírání na funkci peněz a jejich schopnosti být morálním ekvivalentem kompenzujícím určitou morální nemajetkovou újmu osob práva (subjektů práva). Pro úplnost je třeba zmínit ještě přijetí tiskového zákona č. 81/1966 Sb. , který mimo jiné také upravoval právo na ochranu cti a důstojnosti fyzických osob v případě uveřejnění nepravdivého nebo pravdu zkreslujícího údaje.

Tímto se dostáváme k současnosti a platnému právnímu stavu („de lege lata“). Jaké jsou platné prameny15) všeobecného osobnostního práva? Pramenem všeobecného osobnostního práva v komplexním celku jsou zejména:

- 1) -ústavní zákon č.1/1993 Sb. Ústava ČR
- Listina základních práv a svobod (vyhl.usnesením ČNR č.2/1993 Sb.)
- ústavní zákon č.4/1993 Sb. o opatřeních souvisejících se zánikem ČSFR (tzv.recepční norma)

Výše uvedené ústavní zákony tvoří v současnosti základ ústavního pořádku České republiky, který zakotvuje hlavní právní principy všech společenských vztahů, tedy i hlavní právní pravidla občanskoprávních vztahů a v jejich rámci i ochrany osobnosti a všeobecného osobnostního práva. Ústava ČR stanoví, že ČR je právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana. Každý občan může činit co není zákonem zakázáno a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci.16) Listina základních práv a svobod jde v garanci práv a svobod podstatně dále, např. čl.2. odst.3) Listiny stanoví, že „ každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. “ Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.17) Východiskem pro úpravu a právní režim dílčích osobnostních práv jsou dále zejména tyto zásady upravené v Listině : nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena (čl.7), osobní svoboda je zaručena (čl.8), každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, jeho osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno, každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života 18) (čl.10), nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, stejně se zaručuje tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením (čl.13), každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat údaje a informace bez ohledu na hranici státu (čl.17 odst.2), každý má právo na ochranu zdraví (čl.31) atd.

Všechna výše uvedená práva a svobody lze omezit zákonem, je-li to v zájmu ochrany práv a svobod druhých (např. čl.17 odst.4, čl.7 odst.1 atd.). K omezení jednotlivých práv a svobod dochází i vzájemně mezi jednotlivými články Listiny, tedy nejen odkazem na případný „ omezující zákon “. Např. čl.10 Listiny je limitujícím ustanovením vzhledem ke čl.17 Listiny, který upravuje svobodu projevu a právo na informaci. Tento vztah dvou ústavních zásad se samozřejmě promítá i do úpravy a realizace všeobecného osobnostního práva. Obsah a poměrně vysoký stupeň konkrétnosti úpravy činí z Listiny základních práv a svobod právní normu, která v mnohých ustanoveních nepotřebuje ke své realizaci prováděcí normy nižší právní síly, což je nepochybně pozitivní moment z hlediska záruk ústavnosti a záruk realizace základních práv a svobod.

2) Nejdůležitějším formálním pramenem všeobecného osobnostního práva v objektivním smyslu je občanský zákoník č.[40/1964](#) Sb. ve znění novel, který v ustanoveních §11-§16, v rubrice označené „Ochrana osobnosti“, upravuje obecný (generální) občanskoprávní základ všeobecného osobnostního práva. O dalších ustanoveních občanského zákoníku, která tvoří pramen všeobecného osobnostního práva, bylo pojednáno v předchozích výkladech o postavení všeobecného osobnostního práva v systému subjektivních práv.

Občanský soudní řád (zák.č.[99/1963](#) Sb. ve znění novel) je v této souvislosti významný hlavně z hlediska úpravy procesu řízení o ochraně osobnosti.

3) Na komplexní právní úpravě ochrany osobnosti fyzických osob se dále podílejí zejména zákoník práce (zák.č.[65/1965](#) Sb. ve znění novel), zákon o rodině (zák.č.[94/1963](#) Sb.ve znění novel), zákon č.[46/2000](#) Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), zákon o péči o zdraví lidu (zák.č.[20/1965](#) Sb.ve znění novel) atd. Tyto normy důležitým a nezastupitelným způsobem doplňují generální občanskoprávní úpravu všeobecného osobnostního práva upravenou v občanském zákoníku.

S občanskoprávní ochranou osobnosti souvisí i přijatý zákon č.[349/1999](#) Sb. o Veřejném ochránci práv. Veřejný ochránce práv působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod (§1 odst.1). Ochránce vykonává svou funkci nezávisle a nestranně (§5 odst.1). Ochránce je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu funkce, a to i po ukončení výkonu funkce, pokud zákon nestanoví jinak; stejnou povinnost mají i zaměstnanci jeho kanceláře (§7 odst.2). Každý má právo obrátit se s písemným podnětem na ochránce ve věci, která patří do jeho působnosti (§10 odst.1). Působnost ochránce práv se vztahuje na ministerstva a jiné správní úřady s působností pro celé území státu, správní úřady jim podléhající, Českou národní banku, pokud působí jako správní úřad, Radu pro rozhlasové a televizní vysílání, okresní úřady a města při výkonu působnosti okresního úřadu, obce při výkonu státní správy, dále na Policii České republiky, Armádu České republiky, Hradní stráž, Vězeňskou službu České republiky, zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova, ochranné léčení, jakož i na veřejné zdravotní pojišťovny. Působnost ochránce se nevztahuje na Parlament, prezidenta republiky a vládu, na Nejvyšší kontrolní úřad, na zpravodajské služby České republiky, na vyšetřovatele Policie České republiky, státní zastupitelství a na soudy, s výjimkou orgánů státní správy soudů. Ochránce nemá přímé rozhodovací pravomoci ve vztahu k předmětu svého šetření, není tedy nějakou další rozhodovací instancí, má však významná oprávnění, která mohou mít vztah mimo jiné k ochraně osobnosti fyzických osob. Podle §20 odst.2, písm.b) zák.č.[349/1999](#) Sb. může totiž ochránce informovat veřejnost v případě, že dotčený úřad ochránci nesdělí, jaká opatření provedl k nápravě, popř. jsou-li opatření k nápravě podle názoru ochránce nedostatečná. Toto informační oprávnění má ochránce i v případě, že úřad nesplní další stanovené povinnosti a to umožnit ochránci vstupovat do všech prostor úřadů a provádět šetření spočívající v nahlížení do spisů, kladení otázek jednotlivým zaměstnancům úřadů, rozmluvě s osobami umístěnými v zařízeních, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova anebo ochranné léčení, a to bez přítomnosti jiných osob. Úřady jsou povinny na žádost ochránce a ve lhůtě jím stanovené poskytnout informace a vysvětlení, předložit spisy a jiné písemnosti, sdělit písemně stanovisko ke skutkovým a právním otázkám, provést důkazy, které ochránce navrhne, provést úkony dozoru, k nimž jsou podle zákona oprávněny a které ochránce navrhne. Ochránce je dále oprávněn být přítomen při ústním jednání a provádění důkazů úřady a klást přítomným osobám otázky. Informační funkce ochránce je dále rozvedena v § 23 zák.č.[349/1999](#) Sb., podle kterého ochránce podává každoročně do 31. března Poslanecké sněmovně souhrnnou písemnou zprávu o své činnosti za uplynulý rok; zpráva je sněmovní publikací. Zprávu současně zasílá Senátu, prezidentu

republiky, vládě a ministerstvům a jiným správním úřadům s působností pro celé území státu a vhodným způsobem ji zveřejňuje. Ochránce soustavně seznamuje veřejnost se svou činností podle tohoto zákona a s poznatky, které z jeho činnosti vyplynuly. Ochránce má tedy možnost v důsledku své informační funkce utvářet veřejné mínění a to nejen ve vztahu k určitému úřadu, ale i ve vztahu ke konkrétní dotčené fyzické osobě. Ochránce tak může mít přímý vliv na osobnost této fyzické osoby. Neoprávněným využitím svých informačních oprávnění, nebo „necitlivým“ využitím tohoto oprávnění může paradoxně dojít k zásahu do osobnostních práv dotčené fyzické osoby samotným ochráncem. Při realizaci své informační funkce musí proto ochránce vždy respektovat právo na ochranu osobnosti všech fyzických osob, které by zveřejněním informace mohly být dotčeny na svých osobnostních právech a to i přesto, že zák. č. [349/1999](#) Sb. tuto povinnost nestanoví. Platí zde totiž obecná úprava ochrany osobnosti podle občanského zákoníku se všemi případnými sankčními důsledky.

4) Z hlediska veřejnoprávní ochrany osobnosti fyzické osoby je třeba z důvodů úplnosti uvést také trestní zákon (zák.č.140/1961 Sb.ve znění novel), trestní řád (zák.č.141/1961 Sb.ve znění novel), zákon o přestupcích (zák.č.[200/1990](#) Sb.ve znění novel), správní řád (zák.č.[71/1967](#) Sb.v platném znění) a další specifické normy různé právní síly.

5) Zvláštní problematiku tvoří prameny práva vyplývající pro náš právní řád z přijetí různých mezinárodních dokumentů smluvní povahy naším státem. Jedná se především o systém tzv. „evropského práva“¹⁹), který je vytvářen v oblasti ochrany lidských práv a základních svobod strukturami a mechanismem vytvořeným institucí Rady Evropy. Z hlediska tématu této práce je nejdůležitějším dokumentem Rady Evropy a zároveň dalším pramenem našeho právního řádu²⁰) a ochrany osobnosti Úmluva o ochraně lidských práv a svobod. Tato „Úmluva“ je svým obsahem určena k vnitrostátní realizaci. Požaduje od smluvních stran, aby uvedly vnitřní legislativy do souladu s unifikovaným standardem evropské ochrany lidských práv, který je dále rozvíjen akty judičiální kontroly (tj. zprávy „Komise“, doporučení Výboru ministrů a rozsudky „štrasburského“ soudu), které aktualizují výklad „Úmluvy“.²¹)

Toto tzv. „case-law“ přispívá k dalšímu posilování evropské a zároveň naší ochrany lidských práv. Jinou problematiku však představuje konkrétní realizace „evropské normativity“ v našem právním řádu, což však překračuje charakter této práce. Výše zmíněná tzv. „case-law“ tak tedy nepřimo tvoří, vedle normativních právních aktů, další komplex pramenů našeho právního řádu, byť realizovaného prostřednictvím nestátních orgánů²²), avšak realizovaného se souhlasem našeho státu. Za pramen našeho práva je třeba v souladu s čl. 10 Ústavy považovat také Úmluvu o právech dítěte, která byla publikována pod č.[104/1991](#) Sb. Z hlediska všeobecného osobnostního práva jsou významné zejména čl. 2 odst. 2, podle kterého má být dítě chráněno před všemi formami diskriminace nebo trestání, které vyplývají z postavení, činnosti, vyjádřených názorů nebo přesvědčení jeho rodičů, zákonných zástupců anebo členů rodiny, dále je významný čl. 6, kde je zakotveno přirozené právo dítěte na život, čl. 7, podle kterého každé dítě je registrováno ihned po narození a má od narození právo na jméno, právo na státní příslušnost, a pokud to je možné, právo znát své rodiče a právo na jejich péči, čl. 12 poskytuje dítěti možnost, aby bylo vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce anebo příslušného orgánu, čl. 13 zaručuje dítěti svobodu projevu, čl. 14 svobodu myšlení, svědomí a náboženství, podle čl. 16 žádné dítě nesmí být vystaveno svévolnému zasahování do svého soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence ani nezákonným útokům na svou čest a pověst, dítě má právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům. Z hlediska ochrany osobnosti dětí je významný mimo jiné i čl.28 odst. 2, podle kterého státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, činí všechna opatření nezbytná k tomu, aby kázeň ve škole byla zajišťována způsobem slučitelným s lidskou důstojností dítěte a v souladu s touto úmluvou.

4. Charakteristika všeobecného osobnostního práva

Následující výklad se bude týkat základní charakteristiky všeobecného osobnostního práva v objektivním smyslu a všeobecného osobnostního práva v subjektivním smyslu.

V občanskoprávní teorii se názory na povahu všeobecného osobnostního práva v objektivním smyslu lišily.²³⁾ Šlo zejména o otázky zda je všeobecné osobnostní právo součástí systému občanského, resp. soukromého práva a zda existuje všeobecné osobnostní právo jako jednotné právo, v jehož rámci lze vymezit dílčí osobnostní práva (tzv. monistická teorie), anebo zda existuje pouze soustava tolika dílčích osobnostních práv v objektivním smyslu, kolik je chráněných jednotlivých hodnot osobnosti fyzické osoby (tzv. pluralitní teorie).

Odpověď na první otázku vychází z toho, že předmětem společenských vztahů upravovaných všeobecným osobnostním právem v objektivním smyslu je osobnost, jakožto imateriální, objektivně nedělitelná, neoddělitelná a jedinečná hodnotová součást každé lidské bytosti, resp. fyzické osoby ve smyslu právním, projevující se ve své somatické a psychické jednotě. Tato lidská bytost je sama výlučně oprávněna s touto svojí osobností disponovat erga omnes a je zároveň v této dispozici s vlastní osobností omezena vlastní dispozicí jiné bytosti, resp. jiných lidských bytostí, resp. fyzických osob, které mají stejné rovné právní postavení vymezené, omezené a chráněné právním řádem. Souhrn právních norem, které upravují výše charakterizovanou osobnost fyzické osoby a z toho vyplývající společenské vztahy, nazýváme všeobecné osobnostní právo v objektivním smyslu.²⁴⁾ Uvedené obecné znaky všeobecného osobnostního práva jsou shodné s obecnými znaky občanského resp. soukromého práva, z čehož lze dovodit, že všeobecné osobnostní právo je součástí práva občanského, resp. soukromého a upravuje tzv. společenské osobnostní vztahy, ve kterých jejich subjekty mají při dispozici s osobností fyzických osob vůči sobě navzájem samostatné a nezávislé postavení a tomu odpovídající rovné právní postavení. Neoprávněným zásahem do všeobecného osobnostního práva vzniká jeho subjektu možnost domáhat se ochrany tohoto práva proti všem ostatním subjektům. Jde tedy o absolutní občanské právo, které existovalo i před případným neoprávněným zásahem.

Co se týká odpovědi na druhou otázku, to je zda vycházet z monistické či pluralitní teorie, byla odpověď naznačena již při předchozí charakteristice osobnosti fyzické osoby jako mimo jiné objektivně nedělitelné hodnotové součásti lidské bytosti. Jestliže pojmem tedy osobnost lidské bytosti jako objektivně nedělitelnou, potom jakýkoliv neoprávněný zásah do této osobnosti se jeví jako újma celé osobnosti v její somatické a psychické (fyzické a psychickomorální) jednotě. Z tohoto důvodu je třeba osobnost fyzické osoby chránit komplexně a to úprava v našem platném občanském zákoníku, prostřednictvím generální úpravy všeobecného osobnostního práva v ustanovení §11 a násl. občanského zákoníku, v zásadě splňuje. Neoprávněné zásahy, které se týkají konkrétních jednotlivých hodnot, složek hodnoty osobnosti, jak je demonstrativně vyjmenovává ustanovení § 11 občanského zákoníku, tj. života, zdraví, občanské cti, svého jména a projevu osobní povahy, nelze tedy posuzovat samostatně, tedy zda byla porušena konkrétní jednotlivá hodnota osobnosti, ale vždy zároveň hodnotit, zda jsou objektivně způsobilé narušit integritu osobnosti fyzické osoby jako celku.²⁵⁾

Legislativní forma generální klauzule v §11 občanského zákoníku znamená, že toto ustanovení pokrývá všechny možné hodnotové stránky osobnosti, které mohou být anebo byly neoprávněným zásahem narušeny, ikdyž nejsou v zákoně výslovně uvedeny. Přestože generální klauzulí je uzavřen okruh hodnot, které ve svém souhrnu znamenají hodnotu jednu a to osobnost ve své fyzické a psychickomorální jednotě, je obsah zmíněného okruhu hodnot dynamický, měnící se v závislosti na čase, společenské situaci a stupni rozvoje poznání.²⁶⁾ Je na soudní praxi, aby tuto nutnou obecnost konkretizovala a normativitu všeobecného osobnostního práva aplikovala a zároveň v uvedeném

smyslu rozvíjela. Tento přístup je správný a zároveň potvrzuje teoretickou správnost monistického pojetí, které umožňuje ochranu fyzických osob i za takových okolností, které nelze předem předvídat a tedy kasuisticky spolehlivě legislativně upravit.

O všeobecném osobnostním právu v subjektivním smyslu mluvíme tehdy, když na toto právo nazíráme jako na jeden z druhů subjektivních občanských práv, které vymezují každé fyzické osobě prostřednictvím občanskoprávního postavení okruh jeho individuálního právního statutu. Jaký je vztah všeobecného osobnostního práva v objektivním a subjektivním smyslu? „Občanské subjektivní všeobecné osobnostní právo... lze definovat jako všeobecným osobnostním právem v objektivním smyslu vymezenou, garantovanou a chráněnou možnost každého ... nakládat dle svého uvážení co nejdříve se svou osobností, resp. s jednotlivými hodnotami tvořícími integritu jeho osobnosti v její fyzické a psychickomorální jednotě vůči ostatním subjektům ...s rovným právním postavením k uspokojování a ochraně svých zájmů ...“.²⁷) Dispozice s osobnostními hodnotami ze strany fyzické osoby se děje prostřednictvím právních úkonů, které jsou vymezeny v příslušných ustanoveních občanského zákoníku (§34 a násl. občanského zákoníku), proto jakákoli dispozice s těmito hodnotami musí splňovat všechny náležitosti, které jsou obecně na právní úkony kladeny. Sankcí za nedodržení těchto náležitostí je neplatnost projevu vůle fyzické osoby, resp. možnost odstoupení za určitých okolností od smlouvy.

Z dalších charakteristik je možné uvést, že všeobecné osobnostní právo je nepřevoditelné - nezczitelné, tzn., že fyzická osoba nemůže toto právo pozbyt z vlastní vůle na základě smluv a dále, že toto právo nemůže rovněž přejít na jiného na základě dědění. Výše uvedené vyplývá z již popsané neoddělitelnosti všeobecného osobnostního práva od osoby jedince. Na této nepřevoditelnosti nic nemění ani smrt fyzické osoby a vznik právních následků předvídaných v § 15 občanského zákoníku, kdy postmortální ochrana náleží manželu a dětem, není-li jich, rodičům zemřelého.

Všeobecné osobnostní subjektivní právo je nepostižitelné exekucí, ale exekuci samozřejmě podléhají případné relevantní majetkové nároky, které vznikly fyzické osobě v důsledku neoprávněného zásahu do jeho všeobecného osobnostního práva. Všeobecné osobnostní subjektivní právo je dále nepromlčitelné (§100 odst. 2 občanského zákoníku) a neprekludovatelné (§ 583 občanského zákoníku), což je dalším lišícím znakem vzhledem k právům majetkovým. Plynutí času má význam z hlediska faktické prosaditelnosti jednotlivých nároků ze všeobecného osobnostního subjektivního práva, tzn. plynutí času má význam mimo jiné i pro unesení důkazního břemene v civilním soudním řízení. K otázce prosaditelnosti všeobecného osobnostního subjektivního práva lze dále uvést, že u žalob na určení, že určitým způsobem se zasáhlo do práv osobnosti žalobce nebo žaloby o určení, že určité výroky jsou nepravdivé, není třeba, aby se prokazoval právní zájem na tomto určení, neboť tyto žaloby nejsou žalobami určovacími podle § 80 písm. c) o.s.ř. 28)

5. K základním prvkům všeobecného osobnostního práva

Základní strukturu každého práva , a tedy i všeobecného osobnostního práva, tvoří určitý právní vztah mezi určitými právními subjekty vzhledem k určitému předmětu tohoto právního vztahu. Některými aspekty těchto základních prvků všeobecného osobnostního práva se bude zabývat tato kapitola.

Všeobecné osobnostněprávní vztahy , jakožto subsystém občanskoprávních vztahů, jsou právní vztahy , v nichž fyzická osoba jako individuálně určený oprávněný subjekt realizuje vůči všem individuálně neurčeným subjektům (fyzické i právnické osoby) s rovným právním postavením možnost v mezích právního řádu nakládat podle vlastního uvážení se svou osobností, zatímco individuálně neurčené subjekty mají právní povinnost toto subjektivní občanské osobnostní právo oprávněného subjektu respektovat, tj. zdržet se chování, které by neoprávněně porušovalo nebo jen ohrožovalo všeobecný osobnostněprávní vztah,²⁹) který je tedy právním vztahem absolutní povahy.

Vycházejíc z této obecně přijímané definice všeobecného osobnostněprávního vztahu, bude nyní pojednáno o subjektu a předmětu všeobecného osobnostního práva.

5.1. Subjekty všeobecného osobnostního práva

Subjekty všeobecného osobnostního práva mohou být na straně oprávněných subjektů pouze fyzické osoby a na straně povinných subjektů jimi mohou být, jak osoby fyzické, tak osoby právnické, tedy i stát. Úprava postavení právnických osob a ochrany jejich „quasi osobnosti“ na straně subjektů oprávněných je obsažena zejm. v obchodním zákoníku č. [513/1991](#) Sb.(srov. §8 a násl. obchodního zákoníku).Nyní několik poznámek k oprávněným subjektům všeobecného osobnostního práva.

Naše platná právní úprava v §11a násl. občanského zákoníku správně vychází z pojetí, že každá lidská bytost má osobnost a zároveň pouze lidská bytost má osobnost.³⁰) Všeobecné osobnostní právo nabývá každá fyzická osoba dle platného právního stavu okamžikem narození, popř. početím, aniž by k nabytí tohoto práva bylo třeba přistoupení dalších právních důvodů, jako například určité rozumové předpoklady. K případným dispozicím se všeobecným osobnostním právem, které mají povahu právních úkonů je třeba, aby fyzická osoba byla zároveň subjektem určité míry způsobilosti k právním úkonům.

Všeobecné osobnostní právo trvá po celou dobu života fyzické osoby a zaniká okamžikem zániku způsobilosti mít práva a povinnosti, tj. smrtí (§7 odst.2 občanského zákoníku). Po smrti fyzické osoby se právo na ochranu osobnosti zemřelého ex lege transformuje a stává se součástí všeobecného osobnostního práva v subjektivním smyslu osob, taxativně uvedených v §15 občanského zákoníku, tj. jak již bylo uvedené, toto právo sukceduje na manžela a děti, není-li jich, tak na rodiče. Změna transformací a sukcesí není absolutní. Osoby uvedené v §15 občanského zákoníku nemohou dát svolení k zásahu do práva osobnosti, pokud jde o zásah, z jehož povahy vyplývá, že svolení k němu je vázáno jen na osobu zemřelého.³¹) Dispoziční projev vůle, který v této souvislosti zemřelá fyzická osoba učinila ještě za svého života, právo uznává a smrtí této fyzické osoby se tento dispoziční projev vůle stává definitivní.³²)

5.2. Předmět všeobecného osobnostního práva

Předmět všeobecného osobnostního práva tvoří, jak již bylo uvedeno, osobnost fyzické osoby, která byla charakterizována ve 4. kapitole. Z těchto výkladů vyplývá, že obsah a rozsah všeobecného osobnostního práva a v jeho rámci obsah a rozsah dílčích osobnostních práv je dynamický, tj. rozvíjí se a proměňuje. Účelem této podkapitoly je učinit základní přehled o tom, které hlavní jednotlivé hodnoty osobnosti fyzické osoby vytvářejí integritu osobnosti a zároveň kterým hlavním dílčím osobnostním právům tyto jednotlivé hodnoty korespondují. Podrobnější zpracování problematiky ochrany osobnosti v praxi občanského práva, tzn. otázky „zvláštní“ části osobnostního práva týkající se jednotlivých dílčích osobnostních práv, není předmětem tohoto článku.

a) Tělesná integrita - právo na tělesnou integritu.

Jde především o ochranu života a zdraví fyzických osob. Ochrana se neomezuje pouze na živé lidské tělo od okamžiku porodu do okamžiku smrti mozku, ale je podstatně širší, o tom však blíže v předešlém výkladu. Dnes se jeví zejména potřebné řešit občanskoprávní problematiku spojenou s rozšířením pitev a s tím spojenou problematikou transplantací orgánů z „mrtvého“ těla na živé. Dále je třeba řešit problematiku ochrany nascitura, včetně úpravy umělého přerušení těhotenství, zejm. je třeba řešit způsobilost k právům a povinnostem u nenarozených lidských plodů i v případě jejich smrti v lůně mateřském. Neméně je dnes významná problematika stavu životního prostředí a jeho vztahu k občanskoprávní ochraně osobnosti .

b) Osobní svoboda - právo na osobní svobodu

Jedná se o fyzickou svobodu i svobodu psychickou, což vyplývá z charakteru integrity osobnosti fyzické osoby. Osobní svoboda zahrnuje takové hodnoty jako např. osobní nedotknutelnost a bezpečnost fyzické osoby, svoboda pobytu, pohybu, volby zaměstnání, nedotknutelnost obydlí atd. Z tohoto výčtu je zřejmá souvislost k ústavním právům vyplývajícím u nás z Listiny základních práv a svobod (viz 1.-3. kapitola). narušení osobnosti fyzické osoby se z hlediska ochrany osobní svobody může stát buď přímo, tj. např. fyzickým násilím nebo i nepřímo, tj. např. prostřednictvím ovlivnění podvědomí fyzické osoby.³³⁾ Podmínkou uskutečnění osobní svobody je i rovnost. Proto každé porušení rovnosti je zároveň i porušení osobní svobody. Nerovnost se projevuje prostřednictvím různých forem diskriminace, tj. rasové, národnostní, majetkové, politického přesvědčení, rovnosti v přístupu k zaměstnání a pod. Pouhé ústavní zaručení výše uvedených práv však ještě neznamená, že daná státně organizovaná společnost se vyvaruje různých diskriminačních projevů ve své praktické legislativě a to i přes zákonem zakotvenou ochranu osobnosti i v oblasti osobních svobod. Je úkolem především soudnictví, a to nejenom ústavního, aby na skryté i zjevné diskriminující právní normy nazíralo v duchu zásady o prioritě právní normy s vyšší právní silou. Celkově nízká úroveň právního vědomí ve společnosti může mít za následek i to, že řada fyzických osob si ani neuvědomuje, že jejich absolutní všeobecné osobnostní právo může být neoprávněně rušeno i ze strany suveréna, tj. státu ³⁴⁾, nebo i prostřednictvím „síly“ veřejného mínění a reklamy.

c) Jméno fyzické osoby - právo na jméno.

Ochranu požívá jak příjmení tak jméno vlastní za podmínky, že je dostatečným individualizačním znakem určité fyzické osoby. Ochranu jména požívá i pseudonym. Část jména, počáteční písmena jména, přezdívka či slogan jsou chráněny všeobecným osobnostním právem také za podmínky, že tyto individualizační znaky jsou natolik jednoznačné a dostatečné, že není o jejich významu na veřejnosti pochyb. Ochrana obchodního jména právnické osoby je upravena v § 8 a násl. obchodního zákoníku (zák.č.513/91 Sb.).

d) Čest a důstojnost - právo na čest a důstojnost.

Ochrana je poskytována proti takovým jednáním, která jsou objektivně způsobilá přivodit újmu na osobnosti fyzické osoby tím, že snižují její důstojnost, čest a vážnost u jiných lidí a tím ohrožují její postavení a uplatnění ve společnosti.³⁵⁾

e) Podoba - právo na podobu a právo k podobizně.

Podobu fyzické osoby tvoří její charakteristické rysy, které znázorňují její tělesný vzhled jednoznačně individualizovaný. Ochrana podléhá i podoba zemřelého. Je třeba rozlišovat právo na podobu a právo k podobizně. Právem na podobu rozumíme právo na zachycení vlastní podoby zobrazením, kdežto právo k podobizně je právo, jehož předmětem je hmotné zachycení podoby člověka. Právo na podobu vzniká v okamžiku vzniku způsobilosti k právům a povinnostem. Právo k podobizně vzniká okamžikem individualizovatelnosti podoby zachycené na podobizně.

f) Slovní projevy - právo na slovní projevy a právo k záznamům slovního projevu.

Zde je situace obdobná jako o sub. e). Právo k záznamům slovního projevu se může vyskytovat jednak ve formě písemnosti a jednak ve formě zvukového záznamu. Ochrana nepodléhá jen písemnosti osobní povahy, tj. např. dopisy, deníky, osobní poznámky, které smějí být použity jen se svolením dotčené fyzické osoby (§12 odst.1 občanského zákoníku), ale i ostatní písemnosti, k jejichž vzniku dochází např. v rámci činnosti veřejné, hospodářské a pod. Určitá písemnost může být písemností osobní povahy pro pisatele, příjemce i pro třetí osobu a proto je možný vznik případné kolize zájmů u zmíněných subjektů. Zásadně vlastnické právo k záznamu slovního projevu neupřednostňuje bez dalšího vlastníka záznamu slovního projevu před dalšími oprávněnými subjekty.

g) Osobní soukromí - právo na osobní soukromí.

Toto právo spočívá v právu fyzické osoby samostatně rozhodnout, zda, resp. v jakém rozsahu, mají být skutečnosti jejího soukromého života zpřístupněny jiným. Předmět práva na osobní soukromí tvoří vnitřní sféra života fyzické osoby vytvářená skutečnostmi jejího soukromého života.³⁶⁾ Konkrétně se může jednat např. o tyto skutečnosti soukromého života: rozvod, svatba, nemoc, těhotenství, milostný poměr, rodinné vztahy a pod. Neoprávněnými zásahy do práva na osobní soukromí mohou být např. i anonymní dopisy, avšak v tomto případě je realizace práva na ochranu osobnosti značně problematická především z hlediska důkazního.

Poznámky v textu:

1. srov. tzv. postmortální ochrana (§ 15 občanského zákoníku) a úprava vzniku občanskoprávní způsobilosti k právům a povinnostem (§ 7 občanského zákoníku).
2. Tyto práva je třeba zde chápat širěji. Jejich součástí jsou i základní povinnosti člověka včetně jeho odpovědnosti.. Práva jsou dále omezena právy ostatních členů společnosti, resp. jde o zabránění neoprávněných zásahů do práv jiných subjektů nebo celé společnosti.
3. Z tohoto závěru vyplývá i charakter předmětu všeobecného osobnostního práva, jehož jednotlivé dílčí předměty a jejich ochrana před neoprávněnými zásahy nemohou být předem uzavřeny a vyčerpávajícím způsobem jednotlivě vyjmenovány a popsány.
4. Termínem „ Pakty lidských práv “ se označují smluvněprávní úpravy, týkající se mezinárodní ochrany lidských práv, jsou to : Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (č. [120/1976 Sb.](#)).
5. Úmluva upravuje kontrolní mechanismus jejího dodržování, jehož procedura umožňuje jednotlivci podat stížnost proti státu pro nedodržování ochrany lidských práv u Evropské komise pro lidská práva, která je za určitých přesně stanovených okolností kompetentní stížnost přijmout, prozkoumat její relevantnost a zprostředkovat, mezi stěžovatelem a vládou stížností napadeného státu, konciliaci. Dosažený smír může stanovit nejen způsob nápravy, ale také formy a výši finanční satisfakce. Pokud ke smíru mezi stěžovatelem a označeným státem nedojde, může komise učinit podání Evropskému soudu pro lidská práva.
6. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.22.
7. Např. v oblasti obchodněprávních závazkových vztahů, kde stát může za určitých okolností vystupovat pouze jako smluvní strana s rovným právním postavením.
8. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.22.
9. Vzhledem k možnosti přiznání finančních satisfakcí soudem v rámci občanskoprávní ochrany osobnosti oprávněnému subjektu a to v neomezené výši, se jeví však tento závěr jako relativní.

10. Vyhlášen jako císařský patent č. 946/1811 ř.z. (říšského zákoníku), účinnost od 1.1.1812.
11. Vyhlášen pod názvem „ zákon o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.“
12. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.45
13. Spory o pojmosloví subjektu občanského práva byly dořešeny až příslušnou novelou občanského zákoníku (zák. č. 509/91 Sb.), která odlišuje pojem osoby fyzické a právnické.
14. V té době v praxi převládal názor, že občanský zákoník finanční satisfakci neumožňuje.
15. Obecně lze prameny práva dělit z hlediska zdroje normativity na mezinárodní smlouvy, soudní rozhodnutí, obecně závazné právní akty, právní obyčeje, právní věda.
16. čl.1, čl.2 odst. 4, čl.4 úst. zák. č. [1/1993](#) Sb., Ústava ČR
17. čl. 1 Listiny zákl. práv a svobod (č.[2/1993](#) Sb.)
18. V ustanovení čl. 10 Listiny zákonodárce správně, ikdyž ne zcela zřetelně, rozlišuje jednak osobnostní právo a jednak právo na jeho ochranu.
19. Toto označení zde použito v souvislosti se smluvní normativitou Rady Evropy .
20. Publikována pod č. [209/1992](#) Sb.
21. Součástí Úmluvy je i v současnosti jedenáct dodatkových protokolů, pro ČR platí devět.
22. Jde o Evropskou komisi lidských práv, Evropský soudní dvůr, Výbor ministrů.
23. Bližší charakteristika názorů na danou problematiku srov. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.53 n.
24. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.52
25. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.58.
26. V tomto smyslu je okruh hodnot představujících osobnost fyzické osoby stále neúplný a neuzavřený.
27. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.84.
28. Sborník Nejvyššího soudu III.Nejvyšší soud ČSSR, SEVT Praha 1980, s. 208 - 209.
29. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.68 - 69.

30. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.73.
31. Bičovský, J. , Holub, M. : Nové znění občanského zákoníku - poznámkové vydání. Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Linde Praha, a.s., Praha 1991, s. 28
32. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.80.
33. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.106 a dále ve zvláštní části této citované práce.
34. Stát v tomto směru vystupuje jako rovný povinný subjekt všeobecného osobnostněprávního vztahu.
35. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti podle československého občanského práva. Panorama, Praha 1989, s.231.
36. Knap,K., Švestka, J. : Ochrana osobnosti v československém občanském právu. Orbis 1969, s.141 a násl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)